ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.12.2021
COM(2021) 786 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την επιβολή και την αποτελεσματικότητα των φυτοϋγειονομικών μέτρων που αφορούν τις εισαγωγές στο έδαφος της Ένωσης

Πίνακας περιεχομένων

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 3
2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 5
3 ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΦΥΤΟΫΓΕΙΑΣ 6
4 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ 8
5 ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ 10
6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 12

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΣΣΕ: Συνοριακός σταθμός ελέγχου

ΚΚΑΤ: Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα

ΑΑ: Αρμόδια αρχή

ΣΕ: Σημείο ελέγχου

ΓΔ SANTE: Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

EFSA: Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

EUROPHYT: Ευρωπαϊκό σύστημα κοινοποίησης για φυτοϋγειονομικές παρακρατήσεις

ΠΥΚ: Φυτά, φυτικά προϊόντα ή άλλα αντικείμενα υψηλού κινδύνου

IPPC: Διεθνής σύμβαση για την προστασία των φυτών

ΕΥΦ: Εθνική υπηρεσία φυτοπροστασίας

ΚΕΕ: Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 για τους επίσημους ελέγχους

ΠΦ: Πιστοποιητικό φυτοϋγείας

ΦΑΥ: Φυτικό αναπαραγωγικό υλικό

ΡΕΟΜΚ: Ρυθμιζόμενοι επιβλαβείς οργανισμοί μη καραντίνας

TRACES-NT: Ενοποιημένο μηχανογραφικό κτηνιατρικό σύστημα

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα φυτοϋγειονομικά μέτρα για τις εισαγωγές στοχεύουν στην προστασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) από την εισαγωγή επιβλαβών οργανισμών. Μέχρι το 2019, το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ για τα εν λόγω μέτρα βασιζόταν στην οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου[1]. Η οδηγία αυτή θέσπισε ένα σύστημα με βάσει τους κινδύνους, το οποίο συνάδει με τη συμφωνία υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας (στο εξής: ΥΦΠ) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (στο εξής: ΠΟΕ) και είναι γενικά ανοιχτό στις εισαγωγές, με ορισμένους περιορισμούς όπως η ανάγκη πιστοποιητικού φυτοϋγείας (στο εξής: ΠΦ), ειδικές απαιτήσεις εισαγωγής και ορισμένες απαγορεύσεις. Θέσπισε επίσης το σύστημα επίσημων φυτοϋγειονομικών ελέγχων που οργανώνονται και διενεργούνται από τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Μετά την έκθεση αξιολόγησης του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος το 2010, διαπιστώθηκε η ανάγκη αντικατάστασης της προηγούμενης νομοθεσίας. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/2031 (στο εξής: κανονισμός) εκδόθηκε το 2016 και άρχισε να εφαρμόζεται από τη 14η Δεκεμβρίου 2019. Ο εν λόγω κανονισμός διατήρησε την προσέγγιση βάσει κινδύνου και τη συμμόρφωση με τη συμφωνία ΥΦΠ του ΠΟΕ αλλά, βάσει της πείρας που αποκτήθηκε, θεσπίστηκαν μέτρα για την ενίσχυση της προστασίας της επικράτειας της Ένωσης και τη βελτίωση της προληπτικής ετοιμότητας όσον αφορά τη διαχείριση κρίσεων.

Ενόψει των σημαντικών αλλαγών στο φυτοϋγειονομικό καθεστώς εισαγωγών της ΕΕ, οι συννομοθέτες θέσπισαν με το άρθρο 50 του κανονισμού την υποχρέωση της Επιτροπής, έως τις 14 Δεκεμβρίου 2021, να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με στόχο την αξιολόγηση της επιβολής και της αποτελεσματικότητας των μέτρων που αφορούν τις εισαγωγές στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης μιας ανάλυσης κόστους–οφέλους και, εάν κριθεί σκόπιμο, να υποβάλει επίσης νομοθετική πρόταση που να εξετάζει τυχόν ανάγκες τροποποίησης.

Το αντικείμενο της παρούσας έκθεσης περιλαμβάνει τις κύριες αλλαγές τις οποίες επέφερε ο κανονισμός, δηλαδή τις κύριες αλλαγές στα μέτρα για τις εισαγωγές και την οργάνωση των επίσημων ελέγχων όσον αφορά τα εν λόγω μέτρα.

Στην έκθεση αξιολογούνται i) ο αντίκτυπος της συμπερίληψης, στον κανονισμό, των ρυθμιζόμενων επιβλαβών οργανισμών μη καραντίνας (στο εξής: ΡΕΟΜΚ), οι οποίοι καλύπτονταν προηγουμένως από τη νομοθεσία για την παραγωγή και την εμπορία φυτικού αναπαραγωγικού υλικού[2] (στο εξής: νομοθεσία ΦΑΥ), τα μέτρα για τις εισαγωγές και τα συστήματα ελέγχου· ii) η επιβολή και η αποτελεσματικότητα των μέτρων για την αντιμετώπιση νεοεμφανιζόμενων κινδύνων, για τους οποίους θα μπορούσαν να προβλεφθούν διαφορετικά μέτρα, από επιβολή καραντίνας μετά την εισαγωγή έως προσωρινή απαγόρευση· iii) η επιβολή και η αποτελεσματικότητα της επέκτασης της υποχρέωσης ΠΦ για φυτά και φυτικά προϊόντα που παρουσιάζονται κατά την εισαγωγή σε νέα εμπορεύματα (με έλεγχο τουλάχιστον του 1 % στα σύνορα) και σε φυτά τα οποία εισέρχονται με τις αποσκευές των επιβατών· iv) οι ισχύουσες διαδικασίες για τη χορήγηση παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις εισαγωγών καθώς και οι διατάξεις για την προσωρινή απαγόρευση ορισμένων φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου και η εισαγωγή των οποίων επιτρέπεται αφού η Ευρωπαϊκή Αρχή για την

[1] ΕΕ L 169 της 10.7.2000, σ. 1.

[2] https://ec.europa.eu/food/plants/plant-reproductive-material/legislation/specific-legislation_en

Ασφάλεια των Τροφίμων (στο εξής: EFSA) διενεργήσει αξιολόγηση κινδύνου για εμπορεύματα σε τεχνικό φάκελο που υποβάλλεται από την ενδιαφερόμενη χώρα προέλευσης, συνοδευόμενο από νομική πράξη της ΕΕ με τους όρους εισαγωγής του προϊόντος· v) οι αλλαγές που επήλθαν όσον αφορά τους όρους εισαγωγής υλικού για επίσημους ελέγχους, επιστημονικούς και άλλους συναφείς σκοπούς, καθώς και οι αλλαγές που επήλθαν σχετικά με τη χρήση σταθμών καραντίνας και εγκαταστάσεων περιορισμού· vi) ο αντίκτυπος που είχαν οι έλεγχοι εισαγωγής στην επιβολή και στην αποτελεσματικότητα, ως αποτέλεσμα των σημαντικών αλλαγών που επέφερε ο κανονισμός με τη συμπερίληψη των φυτοϋγειονομικών ελέγχων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/625[3], τον κανονισμό για τους επίσημους ελέγχους (στο εξής: ΚΕΕ), ο οποίος άρχισε να ισχύει ταυτόχρονα με τον κανονισμό.

Μεθοδολογία

Προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της έκθεσης, η Επιτροπή κατάρτισε μια μεθοδολογία η οποία περιλάμβανε την αξιολόγηση όλων των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Η Επιτροπή προέβη σε διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη [4] χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια σχετικά με τέσσερις βασικούς τομείς στους οποίους η νομοθεσία επέφερε αλλαγές: i) φυτοϋγειονομικές διαδικασίες εισαγωγής, ii) χρήση του ΠΦ, iii) απαγορεύσεις εισαγωγής και iv) φυτοϋγειονομικές διατάξεις του ΚΕΕ. Τα ερωτηματολόγια, τα οποία αναπτύχθηκαν σε συνεργασία με τις ΕΥΦ της ΕΕ και σχετικές ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ, είχαν στόχο να αντλήσουν σχόλια σχετικά με πτυχές της πολιτικής επιβολής και εφαρμογής, καθώς και σχετικά με το κόστος, τα οφέλη και τις επιπτώσεις για τη διεξαγωγή της ανάλυσης κόστους-οφέλους. Οι ΕΥΦ των 27 κρατών μελών της ΕΕ, αρμόδιες αρχές πιστοποίησης (στο εξής: ΑΑ) και τελωνειακές αρχές, 2 θεσμικά όργανα της ΕΕ, 48 σχετικές ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ και 178 ΕΥΦ τρίτων χωρών κλήθηκαν να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια. Ενώσεις σε επίπεδο κρατών μελών, επαγγελματίες, εργαστήρια, ερευνητικά ιδρύματα και το ευρύ κοινό είχαν πρόσβαση στα ερωτηματολόγια μέσω του ιστότοπου της ΓΔ SANTE. Όσον αφορά το ευρύ κοινό, η Επιτροπή και οι ΕΥΦ της ΕΕ συνέδραμαν στη διαφήμιση των ερωτηματολογίων μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων διαύλων επικοινωνίας. Ελήφθησαν συνολικά 386 απαντήσεις. Το επίπεδο συμμετοχής διέφερε μεταξύ των διαφορετικών κατηγοριών ενδιαφερομένων και των διαφορετικών ερωτηματολογίων, με το ερωτηματολόγιο σχετικά με τον ΚΕΕ να σημειώνει τη χαμηλότερη συμμετοχή από πλευράς φυτοϋγειονομικών αρχών της ΕΕ (15 από τις 27 ΕΥΦ της ΕΕ) και συνολικά χαμηλή συμμετοχή από πλευράς ενώσεων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών, ΕΥΦ τρίτων χωρών, επαγγελματιών και του ευρύτερου κοινού.

Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν δημοσίως διαθέσιμα δεδομένα, για τα οποία διενεργήθηκε στατιστική ανάλυση, από δύο πηγές: i) δεδομένα σχετικά με τις παρακρατήσεις φυτών και φυτικών προϊόντων τα οποία εισάγονται ή αποτελούν αντικείμενο εμπορίας στην ΕΕ ελήφθησαν από το EUROPHYT και το TRACES-NT για την περίοδο 2019-2020 και ii) αναλύθηκαν εμπορικά δεδομένα για την περίοδο 2013-2020. Δεδομένου ότι τα εμπορεύματα που αναφέρονται στον κανονισμό δεν αντιστοιχούν σε μεμονωμένες εμπορικές ονοματολογίες, η σύγκριση όσον αφορά τις παρακρατήσεις και την εμπορική δυναμική πραγματοποιήθηκε για ομάδες εμπορευμάτων που επηρεάζονται από τη νομοθετική αλλαγή.

[3] ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1.

[4] Εθνικές υπηρεσίες φυτοπροστασίας (ΕΥΦ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και τρίτων χωρών, αρχές που είναι αρμόδιες για τις οδηγίες εμπορίας (αρμόδιες αρχές πιστοποίησης), ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών (ενώσεις ΕΕ και ΚΜ), επαγγελματίες και ευρύ κοινό

Προς υποστήριξη της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή συνέταξε τέσσερις τεχνικές εκθέσεις[5] με πληροφορίες σχετικά με τα σχόλια που ελήφθησαν και μια εκτενή ανάλυση των εν λόγω σχολίων.

Τέλος, για την αξιολόγηση των μέτρων που σχετίζονται με τον ΚΕΕ, ελήφθησαν επίσης υπόψη τα αποτελέσματα των πρώτων 5 συστηματικών επιθεωρήσεων σχετικά με τους ελέγχους εισαγωγής στα κράτη μέλη. Οι εκθέσεις όλων των σχετικών συστηματικών επιθεωρήσεων είναι διαθέσιμες στο κοινό[6].

Τρεις παράγοντες παρακωλύουν την ανάλυση της Επιτροπής: πρώτον, η μερική συμμετοχή των ΕΥΦ και των ενώσεων της ΕΕ και των τρίτων χωρών σε ορισμένες περιπτώσεις, η οποία επηρέασε την αντιπροσωπευτικότητα των απαντήσεων, και η πολύ περιορισμένη συμμετοχή του ευρύτερου κοινού και των επαγγελματιών, που δεν επέτρεψαν την τριγωνοποίηση των συμπερασμάτων· δεύτερον, το πολύ σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της έναρξης εφαρμογής των διαφόρων διατάξεων και της πρόσκλησης για υποβολή σχολίων, το οποίο επηρέασε το μέγεθος του δείγματος για την ανάλυση· και τέλος, ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στο εμπόριο και στις συναφείς δραστηριότητες παρά την ύπαρξη του κανονισμού (ΕΕ) 2020/466[7] σχετικά με προσωρινά μέτρα για τον περιορισμό των κινδύνων κατά τη διάρκεια ορισμένων σοβαρών διαταράξεων στα συστήματα ελέγχων των κρατών μελών λόγω της νόσου που προκαλείται από τον κορονοϊό (COVID-19).

Λόγω των προαναφερθέντων περιορισμών, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν ήταν δυνατό να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την επιβολή και την αποτελεσματικότητα των μέτρων για τις εισαγωγές. Η εκτίμηση του κόστους και των οφελών πραγματοποιήθηκε στο μέτρο του δυνατού, λόγω των διάσπαρτων σχολίων σχετικά με τα ζητούμενα ποσοτικά δεδομένα, ή ερευνήθηκε μέσω της οικονομικής βιβλιογραφίας. Αντ' αυτού, πραγματοποιήθηκε μια εις βάθος ποιοτική ανάλυση του κόστους και των οφελών. Τέλος, για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή περιορίστηκε στον εντοπισμό θεμάτων που χρήζουν περαιτέρω συζήτησης.

2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Εφόσον στον κανονισμό συμπεριλήφθηκαν κανόνες σχετικά με τους ΠΕΟΜΚ, οι ΕΥΦ ανέλαβαν την ευθύνη για τους επίσημους ελέγχους των ΠΕΟΜΚ από τις ΑΑ πιστοποίησης. Παρόλο που η εφαρμογή των κανόνων για τους ΠΕΟΜΚ κατά την εισαγωγή θα μπορούσε να θεωρηθεί αποτελεσματική όσον αφορά την επίτευξη του στόχου τους για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις για τους ΠΕΟΜΚ, το 25 % των ΕΥΦ, το 41 % των επαγγελματιών και οι 5 από τις 6 ΑΑ πιστοποίησης βαθμολόγησαν αρνητικά το μέτρο λόγω της έλλειψης συνοχής μεταξύ της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας για το ΦΑΥ. Οι απόψεις διίστανται ως προς το εάν η συμμόρφωση με τα μέτρα για τους ΠΕΟΜΚ θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνεται στην ενότητα «Πρόσθετη δήλωση» του ΠΦ, διάταξη που δεν καλύπτεται από το άρθρο 71 παράγραφος 2 του κανονισμού.

[5] https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126792.
https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126791.
https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126695.
https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126790.
[6] https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm
[7] ΕΕ L 98 της 31.3.2020, σ. 98.

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις, ένα σαφές όφελος του κανονισμού είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των επίσημων ελέγχων. Σχεδόν τα δύο τρίτα των ΕΥΦ και των ΑΑ πιστοποίησης άρχισαν να διενεργούν ταυτόχρονους ελέγχους για ΡΕΟΜΚ και επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας μετά την εφαρμογή του κανονισμού, ενώ μόνο το 30 % το έκανε στο παρελθόν. Ο αντίκτυπος του κανονισμού στους οικονομικούς πόρους διενέργειας των εν λόγω ελέγχων φαίνεται να είναι ελάχιστος, καθώς η πλειονότητα των ΑΑ δήλωσε ότι το κόστος δεν αυξήθηκε. Αυτή η κατάσταση επιβεβαιώνεται και από ιδιωτικούς φορείς.

Φαίνεται να υπάρχει έλλειψη σαφήνειας σχετικά με τις ενέργειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης που σχετίζεται με τους ΡΕΟΜΚ. Περισσότερο από το ήμισυ όσων απάντησαν απορρίπτει τα μη συμμορφούμενα φορτία και ενημερώνει την οικεία τρίτη χώρα. Πολύ λίγοι συμβουλεύονται τον επαγγελματικό φορέα σχετικά με τις κατάλληλες ειδικές επεξεργασίες. Ορισμένοι απαντήσαντες θα χαιρέτιζαν την ανάπτυξη σχετικών κατευθυντήριων γραμμών. Σχεδόν το 75 % όσων απάντησαν θα τάσσονταν υπέρ της κοινοποίησης των μη συμμορφώσεων που σχετίζονται με τους ΡΕΟΜΚ στο TRACES-NT, για σκοπούς διαφάνειας. Ωστόσο, ο κανονισμός δεν καλύπτει τέτοιου είδους κοινοποίηση.

Δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί αξιολόγηση της χρησιμότητας του άρθρου 49 για μέτρα σχετικά με τους νεοεμφανιζόμενους κινδύνους από επιβλαβείς οργανισμούς, λόγω των ανεπαρκών σχολίων.

3 ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΦΥΤΟΫΓΕΙΑΣ

Η επέκταση της υποχρέωσης ΠΦ στα εμπορεύματα του παραρτήματος XI μέρος Β του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2072 (στο εξής: νέα εμπορεύματα), η οποία καθιερώνεται με το άρθρο 73 του κανονισμού (στο εξής: επέκταση του ΠΦ), θα μπορούσε να θεωρηθεί επωφελής για την προστασία της ΕΕ από τους επιβλαβείς οργανισμούς. Έχουν καταγραφεί σαφή οφέλη: αυξημένη ιχνηλασιμότητα, ενισχυμένη προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς και αυξημένη ευθύνη των ΕΥΦ τρίτων χωρών. Επιπλέον, περίπου το 33 % των ΕΥΦ τρίτων χωρών ανέφεραν βελτίωση στην ικανότητά τους να ανιχνεύουν επιβλαβείς οργανισμούς σε επιθεωρήσεις πριν από την εξαγωγή.

Επιπροσθέτως, οι επαγγελματίες δήλωσαν, ως επί το πλείστον, ότι η επέκταση του ΠΦ δεν είχε επηρεάσει τους ίσους όρους ανταγωνισμού ή ότι υπήρξαν θετικές αλλαγές λόγω αυξημένης ευαισθητοποίησης, ισότιμων κανόνων και αυξημένου αριθμού ελέγχων.

Με βάση την έρευνα, το 22 % όσων απάντησαν θεώρησε ότι η συνολική κατάσταση του συστήματος ΠΦ είχε βελτιωθεί και το 35 % θεώρησε ότι η κατάσταση είχε παραμείνει η ίδια, ενώ το 15 % (κυρίως επαγγελματίες) δήλωσε ότι είχε επιδεινωθεί λόγω της έλλειψης αναλογικότητας της νέας υποχρέωσης με τους αντίστοιχους κινδύνους. Δεν ήταν δυνατό να εκτιμηθεί αν η μετάβαση στη νέα απαίτηση ήταν ομαλή, καθώς το 42 % όσων απάντησαν τη θεώρησε ομαλή ενώ το 38 % τη θεώρησε προβληματική [διαφορετικές απαιτήσεις μεταξύ εμπορευμάτων του μέρους Α και του μέρους Β του παραρτήματος XI οι οποίες είναι δύσκολο να εξηγηθούν στους επαγγελματίες, π.χ. μόνο τα εμπορεύματα του μέρους Α πρέπει να προαναγγέλλονται στους συνοριακούς σταθμούς ελέγχου (στο εξής: ΣΣΕ)· διάκριση μεταξύ των μερών Α και Β· αναγνώριση σπόρων που πωλούνται εξ αποστάσεως]. Οι ΕΥΦ τρίτων χωρών θεωρούν ότι η αναγνώριση των νέων εμπορευμάτων είναι πλέον πιο

περίπλοκη, ιδίως ως προς την προβλεπόμενη χρήση, η οποία είναι αυτή που καθορίζει την ανάγκη για ΠΦ. Ωστόσο, τα κριτήρια για τη διάκριση των εν λόγω εμπορευμάτων παρέμειναν τα ίδια όπως και στο παρελθόν, όταν δεν απαιτείτο ΠΦ.

Η επέκταση του ΠΦ θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί επωφελής για τη συνολική λειτουργία του εμπορίου. Όσον αφορά τους ιδιωτικούς ενδιαφερόμενους φορείς, σημειώνεται μείωση των αθέμιτων πρακτικών, αύξηση του επιπέδου εμπιστοσύνης μεταξύ των παραγόντων στην αλυσίδα εφοδιασμού, βελτιωμένη ικανότητα παρακολούθησης των συμβάσεων και συνολική μείωση του κινδύνου.

Επιπλέον, η επέκταση του ΠΦ φαίνεται να έχει αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα φυτοϋγειονομικά ζητήματα μεταξύ των επαγγελματιών, των πολιτών και των ΑΑ.

Στον αντίποδα, η επέκταση του ΠΦ φαίνεται να έχει αυξήσει τον διοικητικό φόρτο και το σχετικό κόστος. Οι ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ αξιολόγησαν τον αυξημένο φόρτο εργασίας ως εξίσου σημαντικό. Τρία κράτη μέλη προσάρμοσαν τα συστήματα ΤΠ τους με περιορισμένο κόστος και ένα κράτος μέλος βελτίωσε τις εγκαταστάσεις του για τη διενέργεια επιθεωρήσεων. Τέσσερα κράτη μέλη αύξησαν το επίπεδο δειγματοληψίας και δοκιμών για την ανίχνευση πιθανών νεοεμφανιζόμενων κινδύνων από επιβλαβείς οργανισμούς, αλλά κατά λιγότερο από 5 %.

Η επέκταση του ΠΦ επέφερε κάποιο κόστος και για τις ΕΥΦ τρίτων χωρών, κυρίως επειδή αυτές αύξησαν το προσωπικό και αναβάθμισαν εγκαταστάσεις και εργαστήρια.

Παρόλο που, όπως φαίνεται, ο χρόνος και το κόστος για την ολοκλήρωση των ελέγχων στα σημεία εισόδου της ΕΕ όσον αφορά τα πρόσθετα εμπορεύματα έχουν αυξηθεί (όπως δήλωσαν οι περισσότεροι διοικητικοί φορείς — 44 %), η ικανότητα για μακροπρόθεσμες επενδύσεις ή στρατηγικές αποφάσεις δεν έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς μόνο το 17 % όσων απάντησαν θεωρεί ότι επηρεάστηκε η ικανότητα αυτή.

Αναφέρθηκαν πολύ λίγες απορρίψεις φορτίων, κυρίως σπόρων, φρούτων και κομμένων ανθέων, λόγω απουσίας ΠΦ ή ελλιπούς ΠΦ για τα νέα εμπορεύματα. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΕ που ερωτήθηκαν δήλωσαν ότι δεν είχαν διαπιστώσει καμία σημαντική αλλαγή στον όγκο των εισαγωγών στην ΕΕ, στην ενωσιακή παραγωγή ή στις τιμές των νέων εμπορευμάτων. Οι απαντήσεις των ΕΥΦ τρίτων χωρών, παρότι περιορισμένες, επιβεβαίωσαν ότι δεν υπήρξαν ούτε αλλαγές στον όγκο των εξαγωγών προς την ΕΕ ούτε αυξημένο κόστος για τους εξαγωγείς. Οι απαντήσεις που παρείχαν τα ενδιαφερόμενα μέρη συνάδουν με το συμπέρασμα που αναφέρεται στην εργασία των Soto el al. (2021), ότι δηλαδή η αλλαγή της νομοθεσίας είχε αμελητέα επίδραση στο συνολικό εμπόριο φυτών. Ο υποχρεωτικός έλεγχος του 1 % των νέων εμπορευμάτων κατά την εισαγωγή αντιμετωπίστηκε από πολλούς απαντήσαντες ως όχι περίπλοκος, ενώ σχεδόν άλλοι τόσοι απαντήσαντες δυσκολεύονται να διακρίνουν τα «νέα» από τα «παλιά» ρυθμιζόμενα εμπορεύματα και διαπίστωσαν επίσης έλλειψη ενιαίων διαδικασιών μεταξύ των κρατών μελών.

Όσον αφορά τη διάταξη του άρθρου 71 παράγραφος 2 του κανονισμού για τη συμπερίληψη, στο ΠΦ, της πλήρους διατύπωσης της συγκεκριμένης απαίτησης που πληρούται, όταν η αντίστοιχη εκτελεστική πράξη επιτρέπει διαφορετικές επιλογές, περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες θεωρούν ότι είναι αρκετά σαφής, ενώ το 32 % τη θεωρεί μάλλον ασαφή.

Οι ΕΥΦ τόσο της ΕΕ όσο και των τρίτων χωρών θεωρούν την απαίτηση σαφή, όμως οι ιδιωτικοί ενδιαφερόμενοι φορείς πιστεύουν το αντίθετο. Παρότι οι διευκρινίσεις που δόθηκαν από την Επιτροπή εγκρίθηκαν και από τα 27 κράτη μέλη, οι επαγγελματίες και οι εκπρόσωποί τους ανέφεραν στις απαντήσεις τους ότι η εφαρμογή της απαίτησης δεν ήταν ομοιογενής σε ολόκληρη την ΕΕ και ότι ήταν δύσκολο να ακολουθηθούν αυτές οι διαφορετικές προσεγγίσεις. Αυτό όμως ίσχυε μόνο για την έναρξη εφαρμογής της απαίτησης αυτής.

Η επέκταση της απαίτησης ΠΦ για φυτά τα οποία μεταφέρονται από επιβάτες θεωρείται επίσης επωφελής, καθώς, σύμφωνα με περισσότερο από το 80 % των ενδιαφερόμενων μερών, οδήγησε σε αυξημένη προστασία της ΕΕ από επιβλαβείς οργανισμούς. Οι απαντήσεις που ελήφθησαν από το ευρύ κοινό (17) ήταν πολύ λίγες για να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε αξιολόγηση.

4 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του κανονισμού, απαγορεύεται η είσοδος ορισμένων εμπορευμάτων στην επικράτεια της Ένωσης. Η ισχύουσα διαδικασία για τη χορήγηση παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις εισαγωγής, δηλαδή για να επιτρέπονται οι εισαγωγές εμπορευμάτων που κανονικά θα απαγορεύονταν, με βάση τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τις ενδιαφερόμενες χώρες, λειτούργησε σχετικά καλά. Ωστόσο, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο περαιτέρω τυποποίησης αυτής της διαδικασίας. Η ισχύουσα διαδικασία για τη χορήγηση παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις εισαγωγής κρίθηκε ικανοποιητική από το 47 % όσων απάντησαν και μη ικανοποιητική από το 30 %. Επικρατεί δυσαρέσκεια μεταξύ των ενώσεων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών λόγω χρονοβόρων διαδικασιών, έλλειψης διαφάνειας, περιορισμένης επιστημονικής βάσης και αυξημένου διοικητικού και οικονομικού φόρτου.

Το άρθρο 42 του κανονισμού για τα φυτά, τα φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα υψηλού κινδύνου (στο εξής: ΦΥΚ) μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματική διάταξη όσον αφορά την ενίσχυση της προστασίας της ΕΕ από επιβλαβείς οργανισμούς, όπως επιβεβαιώνεται από το 61 % όσων απάντησαν, οι οποίοι θεωρούν επίσης ότι ο κατάλογος των ΦΥΚ που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΕ) 2018/2019[8] και οι διαδικασίες που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/2018[9] είναι σαφείς. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την αξιολόγηση του αντίκτυπου του καταλόγου ΦΥΚ στην πιθανότητα εκδήλωσης ασθενειών, με μία μόνο ένωση να θεωρεί ότι η πιθανότητα αυτή έχει αυξηθεί. Γενικά, όσοι απάντησαν συμφώνησαν επίσης ότι η αυστηρότητα της απαγόρευσης είναι επαρκής. Επτά ενώσεις και 4 ΕΥΦ δήλωσαν το αντίθετο. Τέλος, ζητήθηκε περισσότερη διαφάνεια σχετικά με τη διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη του καταλόγου ΦΥΚ.

Εκτός από την αυξημένη προστασία της ΕΕ από επιβλαβείς οργανισμούς και την αυξημένη ετοιμότητα αντιμετώπισης πιθανών νεοεμφανιζόμενων κινδύνων από επιβλαβείς οργανισμούς, τα οποία ανέφεραν οι περισσότεροι από όσους απάντησαν (69 %) (η τελευταία αποδόθηκε στις αξιολογήσεις κινδύνου εμπορεύματος που πραγματοποιήθηκαν), η αυξημένη ευαισθητοποίηση όσον αφορά την ανάγκη προστασίας της ΕΕ από επιβλαβείς οργανισμούς

[8] ΕΕ L 323 της 19.12.2018, σ. 10.
[9] ΕΕ L 323 της 19.12.2018, σ. 7.

ήταν ένα πρόσθετο όφελος, το οποίο αναφέρθηκε από περισσότερο από το 50 % όσων απάντησαν.

Ο αρνητικός αντίκτυπος που αναφέρθηκε περισσότερο ήταν η αύξηση του διοικητικού φόρτου. Μάλιστα, 29 από τους 77 ενδιαφερόμενους φορείς θεωρούν ότι ο διοικητικός φόρτος είχε αυξηθεί λόγω της πολυπλοκότητας των ελέγχων στα σύνορα, των επιθεωρήσεων και των μέτρων επιτήρησης. Ταυτόχρονα, οι πρόσθετοι πόροι που διατέθηκαν αύξησαν την ικανότητα ιχνηλάτησης των εμπορευμάτων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΦΥΚ και εντοπισμού των ΦΥΚ που έχουν ήδη διαγραφεί.

Εκτός από τη στοχευμένη κατάρτιση επί φυτοϋγειονομικών θεμάτων, την οποία διοργάνωσε η Επιτροπή στο πλαίσιο της ΚΚΑΤ, άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς, κυρίως ΕΥΦ, πραγματοποίησαν πρόσθετες δραστηριότητες κατάρτισης προκειμένου να διευκολύνουν την εφαρμογή της απαγόρευσης εισαγωγής ΦΥΚ. Η ΓΔ SANTE, η EFSA και 13 από τις 21 ΕΥΦ της ΕΕ δήλωσαν ότι έχουν αυξήσει σημαντικά τις οικείες δραστηριότητες διάδοσης. Γενικά, οι ιδιωτικοί ενδιαφερόμενοι φορείς αξιολόγησαν θετικά τις εν λόγω προσπάθειες διάδοσης, κυρίως τις προσπάθειες της EFSA και των ΕΥΦ.

Η απαγόρευση των εισαγωγών ΦΥΚ δεν είχε σημαντικό αντίκτυπο στην εγχώρια αγορά όσον αφορά την εγχώρια παραγωγή, τις τιμές και τις πωλήσεις ή στην ικανότητα των επαγγελματιών να εξάγουν ΦΥΚ ή να πραγματοποιούν μακροπρόθεσμες επενδύσεις ή στον πραγματικό αριθμό των επαγγελματιών του κλάδου. Ωστόσο, οι επαγγελματίες, οι ενώσεις σε επίπεδο κράτους μέλους και οι ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ θεωρούν ότι το εμπόριο ΦΥΚ κατέστη πιο περίπλοκο, κυρίως λόγω της ανάγκης ανεύρεσης προμηθευτών νέων φυτών. Κατόρθωσαν όμως να αντικαταστήσουν τα απαγορευμένα είδη ΦΥΚ με άλλα είδη. Τα αποτελέσματα της εμπορικής ανάλυσης που παρουσιάζονται στην εργασία των Soto et al. (2021) επιβεβαιώνουν τα σχόλια που υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι φορείς.

Οι τέσσερις ΕΥΦ τρίτων χωρών που δήλωσαν ότι είχαν υποβάλει φάκελο για την άρση της απαγόρευσης εισαγωγής ΦΥΚ από τη χώρα τους θεωρούν τη διαδικασία περίπλοκη, καθώς ζητήθηκαν πολύ συγκεκριμένες πληροφορίες χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμες λεπτομερείς οδηγίες. Θεωρούν επίσης ότι οι επιθεωρήσεις και η δυνατότητα πιστοποίησης ΦΥΚ που έχουν διαγραφεί από τον κατάλογο ήταν πολύπλοκες, αλλά η αυξημένη κατάρτιση συνέβαλε στην αντιμετώπιση αυτής της πολυπλοκότητας. Τα δεδομένα σχετικά με την ποσοτικοποίηση του κόστους ήταν υπερβολικά περιορισμένα για να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε αξιολόγηση.

Οι διατάξεις των άρθρων 8 και 48 του κανονισμού σχετικά με το υλικό για επίσημους ελέγχους, επιστημονικούς ή άλλους συναφείς σκοπούς φαίνεται ότι έχουν απλοποιηθεί σε σύγκριση με το παρελθόν, όπως επιβεβαίωσε η πλειονότητα όσων απάντησαν. Ωστόσο, 11 από τους 31 απαντήσαντες, εκ των οποίων τα 3 από τα 4 εργαστήρια που είναι οι κύριοι χρήστες, θεωρούν το αντίθετο. Η εμπειρία της έγγραφης βεβαίωσης αξιολογήθηκε ως μη ικανοποιητική από την πλειονότητα όσων απάντησαν (32 %), λόγω προβλημάτων σχετικών με τη θεώρηση της βεβαίωσης από ΕΥΦ τρίτων χωρών, τον διοικητικό φόρτο, την έλλειψη σαφήνειας της διάταξης, την έλλειψη εναρμόνισης μεταξύ των κρατών μελών, και την επανειλημμένη υποχρέωση του ίδιου αποστολέα να υποβάλλει τέτοιες βεβαιώσεις.

Οι διατάξεις των άρθρων 60 έως 64 του κανονισμού σχετικά με τη χρήση σταθμών καραντίνας και εγκαταστάσεων περιορισμού μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικές, όπως επιβεβαιώθηκε από τη συντριπτική πλειονότητα όσων απάντησαν. Η διαδικασία για την αποδέσμευση υλικού από τις συνθήκες καραντίνας φαίνεται να είναι σαφής και αποτελεσματική για όλους όσοι απάντησαν.

5 ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Ο φυτοϋγειονομικός τομέας έχει συμπεριληφθεί στο πεδίο εφαρμογής του ΚΕΕ και οι έλεγχοι εισαγωγής διενεργούνται πλέον με τις ίδιες διαδικασίες που ισχύουν και για άλλους τομείς της αλυσίδας τροφίμων, με λίγες εξαιρέσεις.

Αναφορικά με τους περιορισμούς που περιγράφονται στην εισαγωγή, αξίζει να σημειωθεί ότι το ερωτηματολόγιο σχετικά με τον ΚΕΕ είχε χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής.

Δεν ήταν δυνατόν να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με το επίπεδο αποτελεσματικότητας και εναρμόνισης των ελέγχων εισαγωγής: 35 από τους 65 ενδιαφερόμενους φορείς που απάντησαν θεώρησαν ότι η εφαρμογή του νέου καθεστώτος για τους ελέγχους εισαγωγής είναι αποτελεσματική και εναρμονισμένη, ενώ τα αρχικά σχόλια από τις πρώτες 5 —από συνολικά 15-20— συστηματικές επιθεωρήσεις της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του ΚΕΕ αποκάλυψαν ελλείψεις, με τα κράτη μέλη να μη διασφαλίζουν την τήρηση των ελάχιστων απαιτήσεων για τους ΣΣΕ και τα ΣΕ. Οι διαδικασίες συστηματικής επιθεώρησης και επαλήθευσης, οι τεκμηριωμένες διαδικασίες, τα σχέδια παρακολούθησης και δειγματοληψίας για τη διασφάλιση της συνέπειας των φυσικών ελέγχων, βρίσκονται όλα σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης. Το TRACES-NT είναι λειτουργικό, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των απαιτήσεων για τις προσωπικές αποστολές και τα ξύλινα μέσα συσκευασίας.

Η χρήση του TRACES-NT μπορεί να θεωρηθεί σημαντική βελτίωση την οποία επέφερε ο ΚΕΕ. Πράγματι, το 80 % όσων απάντησαν δήλωσε ότι η λειτουργικότητα η οποία προσφέρεται για τη γνωστοποίηση περιπτώσεων μη συμμόρφωσης κατά την εισαγωγή είναι αποτελεσματική. Οι ΕΥΦ αξιολόγησαν επίσης θετικά τη διασύνδεση με άλλα συστήματα, τον φιλικό προς τον χρήστη χαρακτήρα και τη διαθεσιμότητα πληροφοριών.

Στον ΚΕΕ θεσπίζονται νέοι κανόνες για τους ελέγχους στα σημεία ελέγχου (στο εξής: ΣΕ) και για τους ελέγχους βάσει κινδύνου σε εμπορεύματα υπό διαμετακόμιση. Παρόλο που βρίσκονται σε εφαρμογή επί μικρό χρονικό διάστημα, οι εν λόγω έλεγχοι θα μπορούσαν να θεωρηθούν αποδοτικοί, όπως δήλωσαν 47 από τους 52 και 31 από τους 36 απαντήσαντες αντίστοιχα.

Η θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων για τη δειγματοληψία για φυσικούς ελέγχους που διενεργούνται με οπτική επιθεώρηση [παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2130[10]] αποτέλεσε σημαντική βελτίωση του συστήματος επίσημων ελέγχων. Πράγματι, σε προηγούμενες συστηματικές επιθεωρήσεις είχαν εντοπιστεί σημαντικές διαφορές στη δειγματοληψία για φυσικούς ελέγχους, γεγονός το οποίο θεωρήθηκε αδυναμία από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, το μέγεθος του δείγματος

[10] ΕΕ L 321 της 12.12.2019, σ. 128.

αποφασίζεται πλέον πιο ομοιόμορφα χάρη στις σαφέστερες απαιτήσεις. Ωστόσο, ορισμένοι ενδιαφερόμενοι φορείς ανέφεραν ότι το μέγεθος δείγματος των φορτίων με μικρές παρτίδες διαφορετικών εμπορευμάτων είναι δυσανάλογα υψηλό προκειμένου να επιτευχθεί το ελάχιστο αποδεκτό επίπεδο εμπιστοσύνης που ορίζει η νομοθεσία και το 33 % εξ αυτών ζητά μεγαλύτερη εναρμόνιση όσον αφορά τις ελάχιστες ποσότητες που πρέπει να εξαιρούνται από τους ελέγχους. Με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/2130 θεσπίζονται επίσης νέες διατάξεις σχετικά με τη δειγματοληψία και τις δοκιμές για λανθάνουσες μολύνσεις. Σύμφωνα με τα σχόλια του ερωτηματολογίου, αυτές οι νέες διατάξεις δεν επηρέασαν το κόστος, αλλά επέτρεψαν την τακτική διενέργεια των εν λόγω δοκιμών.

Οι περισσότερες ΕΥΦ δεν αύξησαν το προσωπικό τους ή τον φόρτο εργασίας προκειμένου να εφαρμόσουν τις αλλαγές τις οποίες επέφερε ο ΚΕΕ. Το πρόγραμμα ΚΚΑΤ της Επιτροπής περιλάμβανε μια ειδική ενότητα σχετικά με τον νέο ΚΕΕ για φυτοϋγειονομικούς επιθεωρητές. Επιπλέον, σχεδόν το ήμισυ όσων απάντησαν πραγματοποίησε δραστηριότητες κατάρτισης και ευαισθητοποίησης για τον ΚΕΕ.

Επίσης, οι αλλαγές στη νομοθεσία οδήγησαν σε πολύ περιορισμένες αλλαγές στον αριθμό των ΣΣΕ και ΣΕ, σε σύγκριση με το παρελθόν. Τέσσερις ΕΥΦ έκλεισαν σημεία εισόδου και τρεις έκλεισαν εγκεκριμένους τόπους προορισμού, κυρίως λόγω μειωμένου όγκου εισαγωγών, λόγω σχέσης κόστους–αποτελεσματικότητας και λόγω οικονομικής αναδιοργάνωσης.

Σύμφωνα με το 25 % των απαντήσεων που υποβλήθηκαν από τους επαγγελματίες και τις ενώσεις τους, τα οφέλη από τις αλλαγές που επέφερε ο ΚΕΕ είχαν το τίμημά τους, καθώς μειώθηκε η ικανότητα εισαγωγής φυτών και φυτικών προϊόντων. Η μείωση του ρυθμού διεκπεραίωσης εισαγωγών οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τα εμπορεύματα σήμερα εκτελωνίζονται βάσει του ΠΦ ενώ παλαιότερα ο εκτελωνισμός βασιζόταν στο παραστατικό μεταφοράς, το οποίο κάλυπτε πολλά διαφορετικά ΠΦ. Επιπλέον, σχεδόν 1 στους 3 απαντήσαντες από τον ιδιωτικό τομέα δήλωσε ότι το κόστος των ελέγχων έχει αυξηθεί, αν και κατά λιγότερο από 10 %. Για παρόμοιο αριθμό απαντησάντων, το κόστος παρέμεινε το ίδιο.

Περισσότερες από τις μισές ΕΥΦ συμφώνησαν ότι το κόστος των αναλωσίμων για τη διενέργεια ελέγχων δεν επηρεάστηκε. Ωστόσο, το 67 % των ΕΥΦ ανέφερε ότι ο χρόνος που απαιτείται για τη διενέργεια ελέγχων είτε παρέμεινε ο ίδιος με πριν είτε αυξήθηκε κατά λιγότερο από 10 %. Οι ΕΥΦ δεν ανέφεραν κανένα πρόσθετο κόστος και το ίδιο δηλώθηκε τόσο για το κόστος των ελέγχων στους ΣΣΕ όσο και για το συνολικό κόστος, όπως ανέφεραν επαγγελματίες και ενώσεις.

Δύο ΕΥΦ θεωρούν ότι αυξήθηκαν οι δαπάνες για την εφαρμογή σχεδίου παρακολούθησης των ξύλινων μέσων συσκευασίας και την επικαιροποίηση των πρωτοκόλλων επιθεώρησης και ότι το πρόσθετο κόστος είναι λιγότερο από 10 %.

Προκειμένου να εφαρμόσουν τις απαιτήσεις του ΚΕΕ σχετικά με ελέγχους στις αποσκευές επιβατών, οι ΕΥΦ στην πλειονότητά τους συνέχισαν να χρησιμοποιούν την προσέγγιση βάσει κινδύνου την οποία χρησιμοποιούσαν πριν από την εφαρμογή του ΚΕΕ. Ωστόσο, η πλειονότητα των ΕΥΦ ανέθεσαν τους ελέγχους εγγράφων των ΠΦ στις τελωνειακές αρχές

και λίγες χρειάστηκε να αναβαθμίσουν τις εγκαταστάσεις τους για να διενεργήσουν τους εν λόγω ελέγχους.

Την ημέρα της αποστολής των ερωτηματολογίων, η απαίτηση για ελέγχους μετά την εισαγωγή στα φυτά προς φύτευση τα οποία εισέρχονται στην ΕΕ σε λήθαργο ήταν σε ισχύ για λίγο περισσότερο από μισό έτος. Αυτό μπορεί να εξηγήσει το γεγονός ότι το 61,1 % όσων απάντησαν δεν είχε άποψη. Ωστόσο, το 22,3 % όσων απάντησαν αξιολόγησαν το μέτρο ως αποτελεσματικό. Οι μισές από τις ΕΥΦ που απάντησαν ανέδειξαν την πολυπλοκότητα του εντοπισμού εισαγωγών εμπορευμάτων μέσω άλλων κρατών μελών. Όσον αφορά την οργάνωση των ελέγχων μετά την εισαγωγή, οι περισσότερες ΕΥΦ θεώρησαν τη διαδικασία απλή, αλλά ένα σημαντικό ποσοστό την αξιολόγησε ως καθόλου εύκολη. Τα στοιχεία που ελήφθησαν σχετικά με τον αριθμό και το κόστος των επιθεωρήσεων οι οποίες διενεργήθηκαν μετά την εισαγωγή σε φυτά προς φύτευση που εισήλθαν σε λήθαργο ήταν υπερβολικά λίγα για να εξαχθούν συμπεράσματα.

Σε ερώτηση σχετικά με τους ελέγχους των εμπορευμάτων που πωλούνται μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου, οι περισσότεροι απ' όσους απάντησαν συμφωνούν ότι οι έλεγχοι των εξ αποστάσεως πωλήσεων θα πρέπει να πραγματοποιούνται με τον ίδιο τρόπο που διενεργούνται οι έλεγχοι της παραδοσιακής αλυσίδας εφοδιασμού, ώστε να διασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού όσον αφορά τη διατήρηση του επιπέδου προστασίας έναντι των φυτοϋγειονομικών κινδύνων.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τα δεδομένα που αξιολογήθηκαν, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ο κανονισμός και η συμπερίληψη των φυτοϋγειονομικών ελέγχων στο πεδίο εφαρμογής του ΚΕΕ συνέβαλαν στην επίτευξη των στόχων για την ενίσχυση της φυτοϋγειονομικής προστασίας της ΕΕ και την αύξηση της προληπτικής δράσης κατά των επιβλαβών οργανισμών, τηρώντας ταυτόχρονα την ΙΡΡC, μέσω διαφανών προσεγγίσεων βασισμένων στον κίνδυνο. Οι απόψεις των ΕΥΦ ήταν θετικές ως προς τις διατάξεις οι οποίες παρείχαν σαφήνεια στους φυτοϋγειονομικούς ελέγχους και ως προς τις διατάξεις οι οποίες ενίσχυαν περαιτέρω την προστασία της ΕΕ έναντι επιβλαβών οργανισμών. Διατάξεις των οποίων η θέσπιση θεωρήθηκε ότι προκάλεσε δυσκολίες στο ήδη καθιερωμένο εμπόριο κρίθηκαν αρνητικά από τις ενώσεις σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών.

Επιπλέον, η ανάλυση των σχολίων που συγκεντρώθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις αλλαγές στις απαιτήσεις ΠΦ, τις αλλαγές λόγω του ΚΕΕ και την καθιέρωση της προσωρινής απαγόρευσης εισαγωγής ΦΥΚ, μαζί με την ανάλυση των διαθέσιμων εμπορικών δεδομένων (Soto et al. 2021), υποδεικνύουν μια κατάσταση στην οποία τα οφέλη υπερτερούν του κόστους. Μια σημαντική πτυχή που ίσως οδήγησε σε αυτή τη θετική αξιολόγηση είναι οι δραστηριότητες κατάρτισης και διάδοσης. Η κατάσταση είναι λιγότερο ξεκάθαρη όσον αφορά τις αλλαγές στις διαδικασίες κατά την εισαγωγή και κυρίως για τους ΡΕΟΜΚ. Οι αρχές της ΕΕ και των τρίτων χωρών επισημαίνουν περισσότερο τα οφέλη των νομοθετικών αλλαγών απ' ό,τι οι ιδιωτικοί επαγγελματικοί φορείς. Οι τελευταίοι έχουν την τάση να εντοπίζουν μεγαλύτερο αριθμό ελλείψεων ήσσονος σημασίας στην εφαρμογή των νομοθετικών αλλαγών και επισημαίνουν τομείς οι οποίοι χρήζουν περισσότερης εξομάλυνσης.

Προκειμένου να ενισχυθούν η αποτελεσματικότητα και η πρακτική εφαρμογή του κανονισμού και των κανόνων του ΚΕΕ και για να επιτευχθεί καλύτερη χρησιμότητα, ενδέχεται να εξεταστεί το ενδεχόμενο περαιτέρω συζήτησης επί ορισμένων τομέων. Αυτό ισχύει για 1) τη βελτίωση της συνοχής των διατάξεων για τους ΡΕΟΜΚ και τους ελέγχους τους, 2) τις διαδικασίες για τη χορήγηση παρεκκλίσεων από τις απαγορεύσεις εισαγωγής σύμφωνα με το άρθρο 40 του κανονισμού, 3) την ενίσχυση της διαφάνειας στις διαδικασίες για τα φυτά υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το άρθρο 42 και 4) τους στοχευμένους επίσημους ελέγχους φυτών και φυτικών προϊόντων που εισάγονται μέσω πωλήσεων εξ αποστάσεως. Ωστόσο, κάθε πιθανή τροποποίηση θα πρέπει να έχει περιορισμένο πεδίο εφαρμογής, καθώς θα αφορά κυρίως προσαρμογές σε ένα ήδη λειτουργικό σύστημα.